

g e h ö 1 t

MANFRED JOCHUM ÜBER DIE »INFORMATIONSFLOT«
APPELL AN DIE VERNUNFT

ZWISCHEN FIKTION UND REALITÄT
REISE NACH HAWAII

MUSIKALISCHES FEIERTAGSPROGRAMM IN Ö1
BESINNLICH, FESTLICH, BESCHWINGT

9. ROZHLAS JAKO SVĚT ZKUŠENOSTÍ PRO VŠECHNY SMYSLY

Důsledně je uplatňována myšlenka, že rozhlasová budova i samotné médium musí být živoucí a otevřené. Rozhlasová budova se stala místem pro komunikaci, prožitky a získávání zkušeností. Zelené světlo neslouží jen pro noční osvětlení fasády, ale také pro

- Rozhlasový kulturní dům
- RadioCafé
- KlangTheather (zvukové divadlo)

Rozhlasový kulturní dům je samostatný s vlastní subjektivitou a je také ekonomicky nezávislý. V říjnu roku 1997 byl otevřen velký vysílací sál, muzeum rozhlasu a foyer studia s ÖRF obchodem a RadioCafé – to vše jako Rozhlasový kulturní dům. Toto místo se stalo náročným prostředím pro témata obsažená v programu stanice: opera, jazz, děti, klasika, věda. Zvláště při vlastních akcích se uplatňuje rozhlasový styl. Například při programu „Neviditelná opera“ si pozvala moderátorka dva velmi známé hosty z kulturní scény, kteří pomocí zvukových a filmových ukázek demonstrovali svoji představu ideální opery. Milovníci opery v auditoriu snili s nimi. Jiné programové cykly jsou určeny mladším nebo menším cílovým skupinám (jazz, nová hudba atd.). V prvním roce dva manažeři z Rozhlasového kulturního domu a ze Zvukového divadla a jejich tým zhruba 30 pravidelných a v případě potřeby dalších dobrovolných spolupracovníků připravili na 330 programů pro 23 800 hostů. V létě je parkoviště využíváno jako scéna pod širým nebem. Takto zesíleným marketingem si stanice zvyšuje popularitu.

RadioCafé

Pronajatá kavárna v moderním a stylovém designu a s terasou otevírá budovu rozhlasu veřejnosti a zve hosty k diskusím. Spolupracovníci, posluchači, návštěvníci i kolemjdoucí mohou spolu hovořit v normální kavárně s restauračním provozem. Mohou se také samozřejmě živě účastnit každodenních pořadů pomocí telefonátů (phone-in). Večer se pak v menším rozsahu konají veřejná čtení nebo sólové koncerty. RadioCafé je pravděpodobně pro rozhlas nejoblíbenější „konferenční sál“.

„Oči uvádějí člověka do světa, uši přivádějí svět k člověku.“

(Joachim-Ernst Berendt)

KlangTheater GanzOhr

Ambiciózní projekt KlangTheater GanzOhr nabízí poznání světa pomocí smyslu **sluchu**. Tyto „slyšené prožitky“ jsou doprovázeny interpretací slyšeného (sochy, 3-D animace, obrazy) neznámějšími rakouskými umělci. Tématem programu „Stačí jen naslouchat“ je historie města Vídně prostřednictvím rakouského rozhlasu. Na programu jsou také dětské pořady a ve spolupráci s rakouskými železničními pořady zprostředkující akustickou cestu vlakem.

Prezentace

Návodem je ÖRF manuál. Pomocí obrazů, proslulých citací z rozhlasu a Rozhlasového muzea je skupina připravována na téma *poslouchání*. V temné komoře (výťah) je možno vnímat pouze sluchem. V temném tunelu (dříve vjezd do budovy) se skupina usazená do pohodlných křesel pohybuje na vozíku a prožívá multimediální cestu se zvukem, obrazy a 3-D animací. Poté průvodce v sále podobném kinu hovoří za pomoci interaktivního programu o zvukovém divadle. Publikum odchází skrze „zvukovou sprchu“. Tento high-tech projekt je zcela originální a komplexní a je poměrně obtížné ho vnímat. Proto je třeba založit marketing, orientovaný na cílové skupiny.

10. ROZHLAS SMĚŘUJE K BYZNYSU

CD

Aby mohl servis stanice vyhovět zákazníkům, vytvořil produkci náročných CD s programy, které jsou nejvíce žádány. Sortiment zahrnuje literaturu, dokumenty, rozhovory, umělecký rozhlas, starou hudbu, klasiku a romantiku, novou hudbu, operu a operetu, vianalie, zábavnou hudbu, lidovou hudbu, jazz a šansony a programy pro děti. V jediném roce tak bylo vydáno kolem 60 titulů. CD přináší zisk, který lze znovu investovat, a vylepšují image stanice. Užitek tak mohou přinést nejen ekonomicky výnosné tituly. Nejúspěšnější produkce, jako jsou „Klasické legendy starověku I–III“, interpretované Michaellem Koehlmeierem, už atakují udělení zlatého CD. Desetitisícové náklady, jako např. „Pěta a vlk“ nebo „Johann Strauss na plese v opeře“, pomáhají financovat ztrátové pětisetkusové tituly. Jaký je postup?

1. Program předloží návrh
2. Programový šéf nebo ředitel stanice dá souhlas
3. ÖRF-Shop spočítá náklady a vyhodnotí možnou úspěšnost na trhu
4. Vedoucí projektu přebírá obsahovou koordinaci, ÖRF-Shop obchodní (inzerce, kalkulace atd.)
5. Je vypracován výrobní, komunikační a časový plán
6. Vedoucí projektu ve spolupráci s grafikem ÖRF připraví návrh obálky
7. Následuje výroba CD – trvá zhruba dva týdny
8. Startuje vnitřní komunikace a s ní i aktivity PR oddělení
9. Distribuce CD, prezentace v RadioCafé
10. Prodej prostřednictvím ÖRF-Shopu, Radioklubu, internetu a telefonu

CD nabízí možnost individuálního zážitku s programem ÖRF. Kromě toho vysoká kvalita, jedinečný sortiment a komunikační podmínky pomáhají vytvářet respektovanou nálepku.

ÖRF reklamní činnost

Jako doplněk svého programu posluchačům nabízí Ö1 celou řadu reklamních produktů – od kalkulačky přepočítávající evropské měny na EURO přes

MAGAZIN

KUNST- UND KRANKHEITSBILDER

EIN HÖRBILD ÜBER GUGGING

VON KLAUS LINTSCHINGER.

Im Herbst 1997 besuche ich das Haus der Künstler in der Niederösterreichischen Landesnervenklinik Gugging. Die „Gugginger“ August Walla, Johann Garber und Oswald Tschirtner werden an der Gestaltung des KlangTheaters GanzOhr mitwirken. Johann Feilacher, der Leiter des Hauses und Nachfolger des legendären Psychiaters und Initiators des Hauses Leo Navratil, gibt mir die Wegbeschreibung: Nach der Brücke rechts auf das Gelände des Landeskrankenhauses, dann dem blauen Stern nach.

„Das Krankenhaus ist über alles hoch/erhaben. Der Prinz ist da! Ich/wurde nämlich als Kleiner so genannt:/mach od. tue die Gugger/in auf, eine/Bodenanspielung auf den Ort/Gugging“.

Wieviele psychiatrische Krankenhäuser kann es geben, denke ich, das die Patienten zu Lobgedichten inspiriert?

Eine schmale Straße führt zwischen Krankenhausaquadranten durch. Links in der Wiese grasen auf allen Vieren eine Frau. Es regnet. Ich finde den Stern. Es geht einen Hügel hoch zweimal um die Kurve, dann an einem großen, grauen Gebäude vorbei. „Wir wollen raus“ hat jemand draufgeschrieben. Hier waren einmal die Kinder untergebracht. Am Ende der Straße steht das Haus der Künstler. Das Haus der Künstler ist das Ende der Straße.

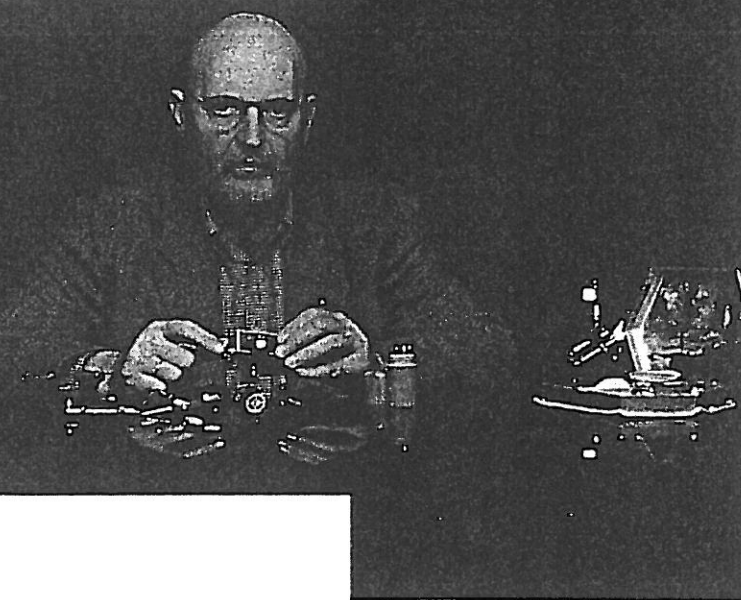
„Die sanitäre, spezifische und od. Behandlung/ist beispiellos/Die Schwestern

1

Johann Garbers „Ohr“ vor dem RadioKulturhaus („Hörbilder“, 8.12. 9.05 Uhr).

En face Richard Goll: „Immer ist es anders, aber die wenigsten hören es“ (Peter Allenberg).

DEZEMBER

alle ziemlich/Beim Zampoerlücken sind/Natürlich nicht so schön wie/Filmschauspieler:innen und ihr Dienst wackelt bei der Aus-/Zahlung am 1.“ (Edmund Mach).

Es ist sehr still hier. Sehr still und sehr bunt, denn das Haus der Künstler ist rundum, innen und außen, bemalt. Die Künstler, die als Erfolgsnachweis einer menschlichen Psychiatrie so etwas wie ein Denkmal sind, haben sich mit ihrem Haus ein Denkmal gesetzt, in dem sie leben und wo sie die Arbeiten schaffen, die ihren Weiruhm begründen.

Bevor sich die Mittel und Methoden der Psychiatrie verfeinerten, soll es laut gewesen sein hier, wenn die Patienten in ihre „Zustände“ verfielen. Navratil prägte den Begriff der „zustandsgebundenen Kunst“, einer Kunst, die aus der Psychose entsteht. Nun bleibt es ruhig im Haus der Künstler, als im Vorfeld der niederösterreichischen Landtagswahlen ein Medienwirbel rund um das geglückte Experiment über Kunst und Wahnsinn ausbricht. Es sei von der Schließung bedroht. Die Künstler sollen abgesiedelt werden, der Leiter versetzt. Aus. Ende. Oder? Offengebliebene Fragen werden akut: Wem gehören die „Gugginger“ – der Kunst oder der Psychiatrie? Sind sie psychiatrische Patienten, deren Psychosen die Kunst schaffen oder sind sie Künstler, die psychiatrische Patienten sind? Wem gehört ihre Kunst? Wem gehört das Geld, das sie mit dieser Kunst verdienen?

Die niederösterreichischen Landtagswahlen sind vorüber. Das Haus der Künstler gibt es noch. Der Leiter wurde versetzt. Er kümmert sich nun in seiner Freizeit um den Fortbestand des Hauses. In Maria Gugging ist es still wie eh und je. Im Auge des Sturms nimmt man den Sturm nicht wahr.

EN FACE (33) R. GOLL

Möglicherweise das erste Baby des Jahres 1945 in Wien; früh war's auf jeden Fall. Schule ja, Blinddarm nein, Studienabschluss doppelt nein (Medizin, Theaterwissenschaft), Geige früher beendet als Chorgesang. Kinder ja, Frau gottseidank. 1966 erster Kontakt mit dem Medium Radio, seit 1967 regelmäßiger Mitarbeiter und Autor („musicbox“, Familienredaktion, Featureredaktion); Redakteursratsvorsitzender, stellvertretender Hauptabteilungsleiter Kultur. Daneben, dazwischen, davor: ein Jahr Pressesprecher von Amnesty International, Journalistengewerkschaft, Gastprofessor an der Europäischen Journalismusakademie. Diverse Preise und Auszeichnungen als Autor – darunter der Prix Italia – und als Redaktionsleiter. Jungster Erfolg: die Co-Produktion „Struthof – das französische Lager“ gewann beim Prix Europa 1998 in der Sparte Dokumentation.

kravaty až po zapalovače. Do budoucna chce také pod svou značkou a se svou filozofií nabízet kulturní dovolené, prodej vstupenek atd. Tento proces je zajišťován Ö1 marketingem.

ÖRF-Shop

ÖRF-Shop je prodejní institucí ÖRF od března roku 1998. V centrále Rozhlasu (Funkhaus), ve třech ÖRF-Shopech ve Vídni a u některých obchodních partnerů pracuje asi 20 volných spolupracovníků, o Vánocích dvakrát tolik. ÖRF-Shop funguje jako moderní maloobchod. To ovšem není tématem této zprávy. Do budoucna budou způsobem prodeje také call centra, elektronický obchod (e-obchod) a franšízing, to vše je již v plánu. Ve spolupráci s dalšími rozhlasovými budovými např. v Německu hledány ještě další formy prodeje. Prodej na telefonickou objednávku je již nyní velmi oblíben (především u členů klubu) a představuje přibližně 50 % obrátu. Velcí zákazníci – podniky, instituce – a členové klubu mají slevy. Prostřednictvím agentury ÖRF-Enterprise jsou do sortimentu zařazovány i jiné zajímavé tituly, jako CD, video atd. ostatních producentů (cca 10 titulů týdně). ÖRF-Shop je také příslušný k projednávání a uzavírání smluv a k obchodním jednáním. ÖRF-Shop na veletrzích a jiných akcích usiluje o vynikající prezentaci a pokouší se tak otevřít další místa komunikace mezi rozhlasem a potenciálním posluchačem. Centrála je s filiálkami spojena ÖRF-intranetem a integrovaným informačním systémem o zboží. O tom, že se dařilo prezentovat jednoznačný obchodní a značkový profil, svědčí náznaky dech beroucí expanze.

11. Ö1: KULTURNÍ RÁDIO – MIX

Ö1-marketing má za úkol podporovat program a být i jeho průvodcem. Činí tak propojením s klubem, programem, příslušnými odděleními a partnery. Operativní marketing se stará o to, aby výstupy navenek byly jednotné. Všechny inzeráty, informace o pořádaných akcích, reklamní předměty, vystoupení na veletrzích a jiných akcích jsou koordinovány a vytvářeny v novém designu Ö1. Tištěné materiály jsou vytvářeny ve spolupráci s grafickým oddělením ÖRF. Jsou navazovány nebo navrhovány nové kontakty. Dotazy a nabídky jsou předávány odpovědným pracovníkům programu, kteří je posuzují s ohledem na jejich závažnost a případnou úspěšnost. Ö1-marketing je podstatný faktor interní komunikace při plánování a realizování akcí, prezentací a nosných programů. Ve spolupráci s ÖRF-shopem a Ö1-klubem jsou navrhovány nové produkty a služby.

Ö1-marketing pečuje pomocí cílevědomého plánování vlastních akcí, spolupráce i produktů také o to, aby základní témata, jako jsou festivaly, věda, opera atd., byla veřejností a kulturními institucemi stále vnímána v pevném spojení s kulturní stanicí Ö1. Program a doprovodné marketingové instrumenty, jako je vydávání CD, kulturní rozhlasový dům, off-air akce a klub, se nyní spojují k zesílení komunikačních a produkčních cyklů (kybernetický

management). Tím, že staví na počáteční kampani, mají velké marketingové úspěchy s relativně malým rozpočtem. Získané výnosy mohou pak být smyslně reinvestovány do dalších aktivit.

Příklad jedné marketingové akce

1. Herec vídeňského městského divadla Burgtheater by rád pod hlavičkou ÖRF vydal CD. Kontaktuje Ö1-marketing.
2. Ö1-marketing organizuje společné jednání s příslušným odpovědným pracovníkem programu. Je dohodnut obsah a forma. Je zajištěno včlenění do programu.
3. Ö1-marketing kontaktuje RadioCafé za účelem organizace vystoupení, produkční oddělení kvůli nahrávání a ÖRF-Shop pro marketing a výrobu CD.
4. Je připravena komunikace se členy klubu prostřednictvím klubového magazínu, programu a servisních služeb. Komunikace o programu je zajištěna.
5. Ö1-marketing se stará o udržování corporate identity při produkci (jednotné formy – např. obal CD), při výrobě informačních materiálů a při akcích.

V ideálním případě působí cyklus Ö1-marketing stejně navenek i dovnitř:

navenek

- čtení zvyšuje kvalitu programu
- zvyšuje se atraktivita členství v klubu rozšířením nabídky
- společné akce zvyšují identifikaci mezi RadioCafé a stanicí, což přináší zisk
- zvyšuje se prodej CD a tím je umožněna reinvestice zisku a tím i rozšíření nabídky
- atd.

dovnitř

- náklady mohou být působením *synergy effects* výrazně sníženy
- pozitivní efekty (image, výnosy atd.) mohou být přeneseny na všechny aktivity stanice
- při úspěchu vede interní komunikaci ke vzrůstající motivaci
- vnáší do stanice soutěživost
- atd.

Facit:

Kulturní rádio stanice Ö1 se vyvíjí k vertikálně integrované kulturní a mediální organizaci. Tím, že je Ö1-marketing vystavěn na intenzivní klasické počáteční kampani, staví na zesíleném Below-the-line-Marketingu, na zvýšené vlastní reklamě v programu a intenzivním vztahovém managementu.

Uvnitř i navenek zesílené komunikační a produkční cykly, které dovnitř maximálně využívají spolupráci, umožňují splňovat cíl získat nové posluchače a stále posluchače s relativně malým vydáním za marketing obohatit při zachování dosavadní filozofie svého vysílání.

MAGAZIN

DEZEMBER

DIE BÜCHER DER WOCHE

Andreas Okopenko: Traumberichte, Edition Blattwerk

Träume, quer durch sein Lebensalter, hat der 1930 in der Slowakei geborene Lyriker, Romancier und Hörspielautor Andreas Okopenko in seinem Buch zusammengetragen. Die teils skurrilen, teils komischen Begebenheiten werden nicht gedeutet, sondern stehen für sich selbst, um, so notiert der Autor im Nachwort, die Faszination, Schönheit und Witzigkeit des Traumes nicht zu verpatzen. Es sind Protokolle der nachtschlafenden Reisen, die Andreas Okopenko erstellt, in denen er beschreibt, was er gesehen, gerochen und was ihn stark berührt hat.

(Buch der Woche: 30.11.-6.12.)

Louis Begley: Mistlers Abschied, Suhrkamp Verlag

In seinem neuen Roman beschreibt Begley den inszenierten Abschied eines gealterten Werbeagenten, der erzählt, daß er unheilbar krank ist. Er verläßt seine Familie und begibt sich auf eine letzte Reise. Nach – wie könnte es anders sein – Venedig. Dort läßt er sein Leben Revue passieren, trifft seine ehemalige Geliebte und läßt sich auf einen mysteriösen Handel ein. „Mistlers Abschied“ – die Geschichte eines Mannes, der ein letztes Mal zu leben und zu lieben versucht.

(Buch der Woche: 7.12.-13.12.)

Peter Härtling: Große, kleine Schwester, Kiepenheuer und Witsch

Peter Härtling erzählt die Geschichte von Lea und Ruth, zweier Schwestern in Brünn, die durch die Zeitaltere zu einer lebenslangen Symbiose genötigt werden. Am Ende verschmelzen sie fast zu einer Person. Mit seinem neuen Roman sind dem 1933 in Chemnitz geborenen Schriftsteller zwei eindringliche Frauenporträts gelungen.

(Buch der Woche: 14.12.-20.12.)

Herlinde Koelbl: Einblicke, Wie Schriftsteller zu Werke gehen, Knesebeck Verlag

Die Photographin hat funfundvierzig deutschsprachige Dichterinnen und Dichter an ihrem Arbeitsplatz fotografiert und ausführliche Gespräche über den lust- und qualvollen Prozeß des Schreibens geführt. Die klaren, aufschlußreichen Porträts der Autoren sowie die Gesamtansichten und Details ihrer Arbeitsräume werden durch Interviews ergänzt. Herlinde Koelbl erschließt in ihrem Buch neue Seiten des Schaffensprozesses zwischen Federnalter und Laptop.

(Buch der Woche: 21.12.-27.12.)

Walter Serner: Die Tigerin, Residenz Verlag

Alfred Doblin bezeichnete den Roman des 1889 geborenen Schriftstellers und Mitbegründers der Dada-Bewegung als ausgezeichnetes Kunstwerk. Die „Tigerin“ ist eine absonderliche Liebesgeschichte, in der eine Heroine der Pariser Demi-monde und ein international berühmter Hochstapler einen seltsamen Pakt schließen: Sie versuchen, ihre Liebe zu erfinden ... Sie machen den Schein zum Sein. Und tun dies so echt, daß alle an diese Liebe glauben, einschließ- lich sie selbst.

(Buch der Woche: 28.12.-3.1.)

Die Bücher der Woche sind jeweils zu hören in:

Literaturminutur: Freitag, 16.55 Uhr, Ö1

(Wiederholung: Sonntag, 00.55 Uhr)

Ex Libris: Sonntag, 16.05 Uhr, Ö1

Eine Aktion von ORF und

CREDITANSTALT

Die Presse

Übrigens: Die angeführten Bücher der Woche sind im Internet unter der Adresse http://www.creditanstalt.co.at/buch_nachzulesen und zu hören.

ÖSTERREICH 1 CLUB

Ich bestelle die Ö1 Clubkarte zum Jahresbeitrag von öS 280,- und erhalte:

1. monatlich das Ö1 Magazin „genort“
2. den Ö1 Club-Raport auf alle Ö1 CD-Editionen und -Artikel, bei Veranstaltungen im RadioKulturhaus und bei Veranstaltungen von Ö1-Partnern
3. Sonderkonditionen bei der Bestellung von Kassettencopien von Ö1-Sendungen
4. bequemen Zugriff auf Karten für Kulturveranstaltungen über das Ö1 Kartenservice „Cello“
5. tägliche Gewinnchancen unter der Ö1 Club-Bonusnummer 045 08 99 111

Bitte frankieren

Österreichischer Rundfunk
Ö1 Club
Argentinierstraße 30a
1040 Wien

P.b.b., Erscheinungsort Wien, Verlagspostamt 1136 Wien

50770370

Tel. und Fax 01 505 22 15
e-mail: oel.club@orf.at

12. KULTURNÍ ROZHLAS VYHOVUJE TUŽBÁM

Analýza trendů zkoumá faktory úspěchu organizace na dlouhodobém pozorování vzorku spotřebitele. Za předpokladu, že posluchač kulturního rádia má rád čokoládu, lze ztotožnit cílovou skupinu se všemi spotřebiteli.

Trend: „Život v zámotku“

Spotřebitelé se stále více stahují do vlastního bezpečného prostředí.

Médium přináší svět do bezpečného domova, do automobilu, na pracoviště atd. Prostřednictvím Ö1 klubu, prostřednictvím telefonického prodeje, nabídky na internetu atd. zapojuje Ö1 posluchače k aktivní účasti na kulturním životě.

„Život v klanu“

Spotřebitelé stejného smýšlení se pod stejnými motivacemi spojují a demonstrují to navenek.

Ö1-klub nabízí ideální integraci lidí zajímajících se o kulturu a vzdělávání.

Reklamní předměty Ö1 nabízejí produkty identifikace. Kravaty, čepice, tašky, samolepky atd. Dostalo se mi i informace, že lidé nosí produkty jiných vídeňských firem s oblibou v taškách od kulturního rádia Ö1.

„99 životů v jednom“

Hybridní spotřebitelské chování znamená, že spotřebitel hledá rozmanitost a možnost volby.

Program rádia Ö1 odráží celé rozpětí potřeb kulturně orientovaného občana. Program nabízí kulturnímu občanovi výběr od hledání smyslu až k „úspěšným ženám Hollywoodu“, od umění rádia po starou hudbu.

Ö1 používá ke komunikaci se svými zákazníky všech prostředků – osobní kontakt v ORF-Shopu, faxy, internet, telefon, rádio i teletext – podle potřeby.

Kultura je spolu s Ö1 ve formátu rádia, magazínu a akcí.

„Proti velkým“

Spotřebitel zastává kritické stanovisko proti dominující organizaci.

Ö1 jako veřejnoprávní kulturní rádio bez reklam představuje v konzumně orientované rakouské mediální krajině poslední ostrov. Celistvá programová strategie pěstuje vzácné produkty, jako je rozhlasové umění a stará hudba.

Orientace na tradici a kořeny

Program Ö1 nabízí orientaci na domácí a světová náboženství, programy o hledání smyslu a touhy. Otázka „proč?“ je odpovídána v informačních žurnálech a v programech o vědě.

Nejčastější prosby o nahrávky pořadů se týkají tématu náboženství.

Zvukové divadlo Velké ucho (KlangTheater Ganz-Ohr) přenáší člověka zpět ke vzniku rozhlasu: k poslouchání.

Mnohé další tužby nabídka Ö1 naplňuje, a tak přispívá k úspěchu stanice.

PŘÍLOHY – nabídky CD, knih, koncerty, představení, projekty atd.:

Magazín prosinec

1) Intráda

„Ave maris stella“: předvánoční koncert chrámového sboru v rozhlasovém kulturním domě ve Vídni. Skladby od Liszta, Brucknera, Regera a dalších; Johann Stadlmayr – portrét tyrolského skladatele raného baroka s částí slavnostního koncertu ke 350. výročí jeho úmrtí v Innsbrucku; nové varhany v Ragallu v Grosswalsertalu. Helmut Binder hraje skladby od Pachelbela, Bacha, Heillera aj.

2) „Moje trojka. Kniha o bruslení“

Autor: Helga Glantschnig. Čte Tina Rosenfeld. Bruslení: mnoho připomíná toto slovo – zimní dny, lesklý led, veselé klouzání a honění, možná také promrzlé prsty, figury, piruety, otočky. Ale ne každý, už jako dospělý, s tím znovu začne. Rakouská autorka Helga Glantschnig si před pěti léty znovu navlékla své brusle – se ctížádostí a vášní. V jejím deníku „Moje trojka“ (nakladatelství Droschl) se pokouší o „obsáhlé kompendium poezie bruslení“.

3) Speciální operní koncert:

100 let Vídeňské lidové opery

Účinkují: Klaus Bachler, Otto Fritz a Robert Werba. V soutěži lze vyhrát: 100krát Beniamino Gigli v opeře Tosca na CD.

4) Intermezzo

Jean Sibelius: Finlandia, symfonická báseň, op. 26; Camille Saint-Saens: Havanéza pro housle a orchestr, op. 83 (Boston Pops Orchestra, Arthur Fiedler; Theodora Geraets, Londýnský symfonický orchestr, Stefan Sanderling).

5) Ryzí klasika: Nikolaus Harnoncourt hraje Johanna Sebastiana Bacha

- a) Suita, Ouvertura pro orchestr č. 3 D dur, BWV 1068;
- b) Procitněme, volá nás hlas, Sbor z kantáty, BWV 140; Braniborský koncert č. 4 G dur, BWV 1049 (Concentus Musicus Wien).

6) Živě z Rozhlasového kulturního domu

Neviditelná opera. Hosté: Julian Schutting a Inge Borkh. Průvodce pořadem: Barbara Rett.

Spisovatel Julian Schutting, velký milovník opery, hledá magický okamžik přeměny na jevišti: Inge Borkh Elektru, Salomé nebo Lady Macbeth nejen „zaspívá“, ona vypadá, jako by v jejich kůži skutečně byla. O jedné více než čtyřicetileté divadelní kariéře – od opery k šansonu.

7) Z koncertních sálů

Frank Braley, Emmanuel Strosser a Alexandre Tharaud, klavír. J. S. Bach: Adagio z koncertu C dur pro dvě cembala a orchestr, BWV 1061 – přepracování pro dva klavíry; W. A. Mozart: Fantazie c moll, KV 475; L. van Beethoven: Sonáta cis moll,

op. 27/2, „Sonáta měsíčního svitu“; F. Chopin: Tři valčíky - op. posth.; cis moll, op. 64/2; As dur, op. 42, „Grande Valse“ (záznam z 12. srpna ze zámeckého parku Florans v rámci festivalu „Festival la Roque d'Antheron“).

8) Pozdvižení: „Ať se mé oči otevřou“

Myšlenky o světle od Petera Trummera. „Národ, jenž žije v temnotě, uvidí jasné světlo; nad těmi, již v zemi beze světla žijí, rozzáří se světlo“ – to je název čtení Svaté noci od proroka Jozuy. Vánoce jsou svátkem „jasného příslibu“. Světlo je pro nás světlem, jen když je můžeme vidět. Milionům lidí, kteří se buď slepí narodili, nebo oslepli, je tento dar odepřen. Nejen nemocné oči mohou za to, že člověk jen málo nebo vůbec vidí. Často leží neprůhledná rouška na poznání, pak chybí světlo, perspektiva, průhled. Ježíš, nazaretský rabín, se během svého veřejného působení pokoušel lidem světlo přinášet. Peter Trummer, expert na Nový zákon na teologické fakultě v Grazu, se mnoho let zabýval Ježíšovou léčbou slepců a má nyní, jak sám říká „předložit poznatky o biblické léčbě, které nám, současným lidem, mohou mnohé přinést“.

9) Noční obrazy

Z obrazové knihy „Země slov“ od Petra Handkeho (text) a Lisl Ponger (foto). Cesta Korutany, Slovinskem, Friulem, Istrií a Dalmácií (Wieser).

Magazín prosinec

Zvukový portrét Guggingu

Autor Klaus Lintschinger

Na podzim 1997 navštívují Dům umělců v dolnorakouské zemské psychiatrické klinice v Guggingu. „Gugginští“ August Walla, Johann Garber a Oswald Tschirner budou spoluúčinkovat v pořadu Zvukového divadla Velké Ucho. Johan Feilacher, vedoucí kliniky a následník legendárního psychiatra a zakladatele kliniky Lea Navratila, mi popisuje cestu: Za mostem doprava na území zemské kliniky a pak za modrou hvězdou.

„Nemocnice je nad všechnu chválu povznesena. Princ je tady! Já totiž jako malý to takto pojmenoval...“

Kolik psychiatrických klinik může, domnívám se, inspirovat pacienty k pochvalné básni?

Úzká cesta vede mezi kostkami pavilonů. Vlevo na louce žena pase na všech čtyřech. Prší. Hledám hvězdu. Stoupám zatáčkami na pahorek, pak stojím před velkou šedivou budovou. „My chceme ven“ – napsal na ni kdosi. Kdysi se tu dělaly potraty. Na konci cesty stojí Dům umělců.

Zdravotní, specifické ošetřování / nemá příkladu. / Sestry jsou skoro pořád / pod tlakem / Samozřejmě nejsou tak krásné jako / filmové herečky a jejich služba při výplatě / se kloní na 1.“

(Edmund Mach).

Je tu velmi klidno. Velmi klidno a velmi pestře, protože Dům umělců je kolem dokola, venku i uvnitř, pomalován. Umělci, kteří jako důkaz úspěchu lidské psychiatrie jsou tak něco jako pomník, si svým do-

mem pomník postavili. Žijí v něm, tvoří svou práci, založili jím světovou proslulost.

Dříve než se prostředky a metody psychiatrie zjemnily, bývalo tu velmi hlučno a stávalo se, že pacienti svému „stavu“ propadali. Navratilrazil představu „umění vázaného na stav pacienta“, umění, které vychází z psychózy.

V Domě umělců byl klid, dokud v době před dolnorakouskými zemskými volbami nevypukl kolem šťastného experimentu s uměním a šílenstvím mediální rozruch. Umělci měli být přestěhováni, vedoucí přeložen. Konec. Nebo? Náhle byly akutní otázky: Komu patří Guggingenští – umění, nebo psychiatrii? Jsou to pacienti, jejichž nemoc vytváří umění, nebo jsou to psychicky nemocní umělci? Komu patří umění? Komu náleží peníze, jež toto umění vydělává? Dolnorakouské volby jsou pryč. Dům umění stojí dál. Vedoucí byl přeložen. Ve svém volném čase se nyní stará o budovu. V Maria Gugging je klidno, jako by se nic nestalo. Bouře sama sebe nepokládá za nebezpečnou.

FILOZOFIE

Jedinečný projekt „Zvukové divadlo Velké ucho“ nabízí návštěvníkům během „zvukové cesty“ mnoho tvárná akustická kouzla a vjemy, které podněcují fantazii. Pusťte se do tohoto experimentu – vaše uši se stanou očima! Svět zvuků je poklonou rozumu před uchem. S jednou úlohou: zprostředkovat prožitek poslechu.

Je to projekt od André Hellera, Hanse Hofferera a Ars Electronica Center dle námětu programového šéfa Ö1 Alfreda Treibera.

Zvukové divadlo Velké ucho

Prováděno denně mezi 9.00 a 19.00 ve 40minutových intervalech, je možné i předběžné objednání.

Úplný přehled začátků.

Jedn hodinová vstupenka stojí 110 öS. Snížené vstupné pro školáky a studenty stojí 95 öS. Slevy pro skupiny!

Bližší informace obdržíte v pokladně Kulturního rozhlasového domu – viz text, nebo na horké lince...

HUDBA

út 16. 2., 19.30

Latinská noc se Symfonickým orchestrem Radia Wien

Dirigent: BERND RUF. Sólista: RAUL JAURENA (Bandoneon). Hudba G. Gershwin, Astora Piazzolly, Silvestra Revueltase, Manuela Poncea ad. Velké studio – vstupné 180 öS, 200 öS, abonmá.

út 23. 2., 19.30 **Stará hudba – nově interpretovaná** Moderátor Bernhard Trebuch.

RadioCafé, vstup volný.

čt 25. 2., 19.30 **Lena Rothstein – Sefardské písně**

Se svou skupinou S.P.H.A.R.A.D.I.M. představuje svůj program „Cantos de la diaspora“. Večer, který slibuje víc než pouhou společnou písňovou produkci.

Velké studio, 180 öS, 200 öS, abonmá.

JAZZso 6. 2. 20.30 **Time Square**

Pianista ULI RENNERT je garantem evropsky okoreněné muziky, se subtilní, ale také explozivní improvizací. Poté: „Soundscapes of Nowhere“ se ST. ASCHBOCKEM a PENTADOM. V rámci „30A Old and New Dreams“, cyklu od Porgy and Bess a Kulturního rozhl. domu.

so 13.2., 20.30 **Noise Music**

FRED FRITH Guitar kvarteto

Skupina, jež objevuje nové lyrické postupy. „30A Old and New Dreams“.

Velké studio, 200 a 220 öS, abonmá „Jazz“.

so 20. 2.; 20.30 **Extravaganza**

CONRAD SCHRENK, převodník mezi hudebními styly, člověk nekonvenčních názorů o současné estetice se představuje se svým triem.

Studio 2, 150, 170 öS, abonmá „Jazz“ a „Profil“.

po 22. 2.; 20.00 **Albert Reifert Trio and Special Guest**

ALBERT REIFERT, WOLFGANG WALLISCH a ALFRED BACK. Jako host MARKUS ECKL (pozoun). Pořádá Blue Danube Radio.

RadioCafé, 100 öS; Příloha ke kultuře (Chicken Wings and Baked Potatoes), 90 öS.

čt 25. 2.; 20.00 **Rens Newland Double Duo**

North Guitars meet South Percussion – Funky Jazz with an Ethno Touch. Nový projekt Rense Newlanda. Pořádá BDR. RadioCafé, 100 öS.

So 27. 2.; 20.30 **400 years ago tomorrow**

Tak se nazývá CD debut Olivera KENTA, klavíristy nejmladší generace, jenž patří k absolutní špičce rakouských klavíristů. Oliver Kent (klavír), Paolo Cardoso (kontrabas), Joris Dudli (bicí). Od 22.00 FRITZ PAUER TRIO FEAT; Cornelia Giese (zpěv), Fritz Pauer (klavír), Hannes Strasser (kontrabas) a Mario Gonzi (bicí). „30A Old and New Dreams“. Velké studio, 150, 170 öS, abonmá „Jazz“ a „Profil“.

LIDOVÁ HUDBA, LIDOVÁ KULTURAút 2. 2.; 19.30 **Hrajte k tanci, nahlas a zvučně**

Kuriózní procházka Vídní a její hudbou (část 2). „Nahlas a zvučně“ s Novým vídeňským koncertním šramlem. Moderátor: Wolfgang Schlag.

Velké studio, 180, 200 öS, abonmá „Vídeňská hudba“; Příloha ke kultuře (polovina Backhenderlu (?) s bramborovým salátem, 90 öS)

pá 5. 2.; 19.30 **Hladce a obrace – lidová hudba a lidová kultura z Alp**

„Šum z alpských pastvin v rozhlasových přijímačích na světě“ – nový program od BROADLAHN. Moderátor: Wolfgang Schlag.

LITERATURAst 10. 2.; 19.30 **Vídeň pohledem literatury (část 1).**

Ve třech večerech představí Heinz HOLECEK starou dobrou, ale také mrzutou Vídeň. „Zapomenutí literáti“. Texty Th. Czokora, F. C. Ginzkeyho a J. Weinhebera.

RadioCafé, 150 öS; na 10. 2., 15. 3. a 2. 4. 380 öS; Příloha ke kultuře (Starovídeňský polévkový hrnec, 65 öS).

čt 11. 2.; 20.00 **Love Letters**

David LAGLE a Marissa Afton čtou světově proslulé „Love Letters“ A. R. Qurneyse. Pořádá Blue Danube Radio.

RadioCafé, 100 öS, Příloha ke kultuře (mozzarella-rucola sendvič, 40 öS).

pá 12.2.; 20.00 **Dlouhá noc rozhlasové hry**

Prezentace rozhlasové hry roku. Autoři a režiséři o svých raných pracích. Moderátor K. Zobel.

Velké studio, vstup volný.

OSKAR WERNER**Hamlet, Don Carlos, Faust**

13. 11. 1997 by se dožil 75 let vídeňský herec Oskar Werner. Příležitost pro první vydání CD s ukázkami z divadelních her. Na tomto CD se představuje jako Hamlet a Don Carlos, jsou připojeny i tři ukázky z Goethova Fausta. Program je doplněn básněmi a baladami J. W. Goetha a F. Schillera.

Cena: 249 öS (člen Klubu 224 öS).

BOLENÍ ZUBU, SMRT A ĎÁBEL

Již dlouhá staletí se vyprávějí pověsti o Štěpánském dómu. O jeho stavbě, v níž měl mít prsty dokonce sám ďábel, kolují známé i méně známé pověsti a legendy. Právě ty jsou na tomto CD. Vyprávějí Konstanze Breitebner a Wolfgang Hubsch.

Cena: 199 öS (člen Klubu 179 öS).

KLASICKÉ ANTICKÉ POVĚSTI

Příběhy antického mytického světa o Orfeovi a Eurydice, o Mínosovi, Daidalu a Ikarovi, Antigoně, o Dióvi a Athéně, o Prométheovi a Perseovi, o Tantalovi, Agamemnonovi a Oresteovi, o Trojské válce, Odysseovi a mnohých dalších je bájně osvěžující přepravění od Michaela Kohlmeiera.

První část.

Cena 5 CD od 550 öS (člen Klubu 495 öS).

„Odyssea zná každý. Kdo ale zná jeho otce? Kdo je Tantalos a proč byl potrestán? Co bylo s Pelopsem? Je jedno, kde se začneme ptát, je nedůležité, kterou pověstí začneme – vždycky se totiž ocitneme uprostřed.

Druhá část.

Cena 5 CD od 598 öS (člen Klubu 538 öS).

Také třetí a poslední edice CD „mytických vyprávění“ řady „Klasické antické pověsti“ se zabývá velkými tématy, jež lidstvo od nepaměti zaměstnávají i motivují. Láska a válka, obětavost a smrt, pokora a zběsilost. První milostný příběh naší kultury, který tyto všechny lidské činy obsahuje, je pověst o Amorovi a Psyché. Jeden z největších antických hrdinů, Théseus, je stejně tak středobodem jako válka o Théby, spolu s postavami, jež dobu po válce určovaly, jako byla Ifigenie, Elektra a Orestes.

Třetí část.

Cena 5 CD od 598 öS (člen Klubu 538 öS).

Zita Senková

Veřejnoprávní rozhlas v Německu

Ve spolkové republice existuje od osmdesátých let tzv. dvojí rozhlasový pořádek, tj. spoluexistence veřejnoprávního a soukromého rozhlasu a televize. Je přitom nezbytné rozeznávat mezi pojmem Rundfunk, který zahrnuje rozhlas i televizi, a Hörfunk, což je rozhlas v našem pojetí.

V Německu působí 9 zemských rozhlasových a televizních vysílacích stanic, dvě spolkové stanice Deutschlandfunk a Deutsche Welle a instituce ZDF – II. německá televize, která se opírá o dohodu všech zemí a sídlí v Mohuči (Meinz). Zemské stanice působí též v pracovním spojení ARD, přičemž každá vysílá několik programů.

Provoz prvního televizního programu ARD je společný a oficiálně je nazýván Německá televize. Kromě toho existují tři regionální televizní programy. Od roku 1986 vysílají také satelitní programy, přijímané pomocí kabelu: 3sat je společný program ZDF s rakouským rozhlasem ÖRF a švýcarskou rozhlasovou a televizní společností SRG.

Veřejnoprávní německý rozhlas a televize mají samosprávu, což nevylučuje určitý státní vliv. Náklady jsou hrazeny z reklamy, ale také z koncesionářských poplatků posluchačů a diváků.

Rozhlasové poplatky

Ministerští předsedové 16 spolkových zemí se v polovině roku 2000 rozhodli zvýšit poplatky pro příjem veřejnoprávního rozhlasového vysílání o 3,33 DM na 31,58 DM měsíčně na léta 2001–konec roku 2004.

Zvýšení poplatků, kterému předcházelo schválení zemskými parlamenty, značně zaostalo za požadavkem veřejnoprávních rozhlasových stanic zvýšit poplatky o 5,75 DM.

Rozhlasové rady

Veřejnoprávní rozhlasové stanice jednotlivých spolkových zemí, které sdružuje ARD, mají vlastní rozhlasové a správní rady, které mají dohromady na 80 členů. Na rozdíl od soukromých rádií členové rad rozhlasových veřejnoprávních společností – volení většinou na dva roky – zastupují všechny takzvané společenské skupiny.

V radách tedy zasedají nejenom poslanci zemských parlamentů, ale také představitelé všech církevních konfesí, odborů, školství, kultury, svazu novinářů a podobně. Úkolem rozhlasové rady, která má několik výborů, je především kontrola programu jednotlivých stanic, udělování licence a schvalování rozpočtu.

Veřejnoprávní rozhlasové stanice ARD patří v Německu k nejposlouchanějším. Přesto jim posluchače přebírají některé soukromé stanice. Pro ilustraci: Zatímco 60 veřejnoprávních rozhlasových stanic ARD přijde v průměru o 80 tisíc posluchačů za hodinu,

171 soukromých stanic získá za stejný časový úsek 110 tisíc posluchačů, a to zejména z nových spolkových zemí. Veřejnoprávní rozhlasové stanice ARD poslouchá během pracovních dnů 7,96 milionu lidí za hodinu, soukromé rozhlasové stanice 7,56 milionu.

Internet-Radio

Počátkem roku 1999 vysílalo na www/world wide web více než 100 adres rozhlasových programů, mezi nimi také několik německých. Zatím co etablované stanice na německém mediálním trhu, jako Deutsche Welle nebo Bayerischer Rundfunk, využily internet jako doplněk svého vysílání a experimentální pole pro novou techniku, mnohé nové rozhlasové stanice vsadily pouze na tento způsob přenosu informace. Experti v roce 1999 vycházeli z předpokladu, že internetové rádio se z hlediska dlouhodobé perspektivy stane hlavním konkurentem původního rozhlasového vysílání. Zvuková kvalita ovšem zatím zůstává za očekáváním klasického rozhlasu.

Z adres:

<http://www.bayern3.de>

zaměření: Hitradio, zprávy

<http://www.dwelle.de>

zprávy ve 35 jazycích

<http://www.cyberradio.de>

Hitradio, zprávy

<http://www.dasding.de>

rádio pro mládež

Vysílací struktura veřejnoprávních rozhlasových stanic

Ve většině případů připomíná programovou skladbu Českého rozhlasu. První program je ryze informativní a přináší zpravodajství každou hodinu, průběžně kratší zprávy ve formě „headlines“ a příspěvky domácích a zahraničních zpravodajů. Další okruh bývá zaměřen například na kulturu a vzdělávání (literární pásma, čtení her...), na mladé lidi – těžištěm je hudba, jeden okruh má charakter „Hintergrund“ – což jsou podrobné základní informace o daném problému, regionu a podobně.

Poměr mezi mluveným slovem a hudbou ve vysílání veřejnoprávních rozhlasových stanic se různí. Například podle studie Institutu pro německé hospodářství v Kolíně nad Rýnem představovalo mluvené slovo 45,7 % ve vysílání Freies Berlin, 44 % Der bayrische Rundfunk, 24,4 % Radio Bremen a 27,9 % Der saarlandische Rundfunk. Kulturní kanál stanice Deutschlandradio / Kolín nad Rýnem produkuje pořady s podílem 71,5 % mluveného slova.

Z adres:

<http://www.dradio.de>

<http://www.orb.de>

<http://www.hundert6.de>

<http://www.sfb.de>

<http://www.inforadio.de>